

Jaarverslag 2022

Stichting Natuur- en Recreatiegebied Slingelandse Plassen

Ingeschreven in handelsregister onder nummer [86673122](#)

Rechtspersoon nummer [864044136](#) - SBI-code [94996](#)



Inhoud

Bestuur	2
Doelstellingen stichting	2
Wielerscomité Goudriaan/Ottoland en Wielrenvereniging Jan van Arkel	4
Hengelsportverenigingen De Alver en De Graafstroom	6
Beheer en beheerplan	6
Financiën	7

Bestuur

Op 10 juni 2022 werd een langjarig proces afgesloten om te komen tot een stichting voor het beheer van de Slingelandse Plassen. De start van de nieuwe opzet om het beheer van natuur- en recreatiegebieden door de inwoners van de Alblasserwaard startte al begin deze eeuw. Provinciale natuur- en recreatiegebieden beheren vanuit Den Haag past niet in het beeld van directe betrokkenheid van maatschappelijke organisaties in de regio.

In 2016 was het zover dat de provincie Zuid-Holland afstand wilde doen van de Slingelandse Plassen. Organisaties zoals Den Hâneker, de Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, visverenigingen en anderen vonden dit het moment om hun diensten aan te bieden.

Ná de gemeentelijke herindeling van 1 januari 2019 en de vorming van de gemeente Molenlanden werd het idee verder uitgewerkt.

Vorbereid door een initiatiefgroep kwam de Stichting Natuur- en recreatiegebied Slingelandse Plassen in beeld. Vijf organisaties uit de regio zetten zich in voor de bestuurlijke verantwoordelijkheid.



Op 10 juni 2022 werd in het veld de handtekening gezet onder de oprichtingsakte. Notaris mr. J.W.A. Kruitbosch las ter plekke, in de open lucht, de stichtingsstatuten voor en nodigde de partijen uit om de handtekening te zetten.

Na een gedegen en langdurige voorbereiding is het

nu zover dat de initiatiefnemers de nieuwe Stichting Natuur- en recreatiegebied Slingelandse Plassen is opgericht. De oprichters zijn de hengelsportverenigingen De Alver en De Graafstroom, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, stichting het Polderbos, Wielercomité Goudriaan/Ottoland en Wielrenvereniging Jan van Arkel, en Wildbeheereenheid Alblasserwaard-Oost. Binnen het grotere verband van de nieuwe stichting gaan deze partijen zich ontfemen over het beheer en de verdere ontwikkeling van het 35 ha grote gebied.

Als eerste bestuur treedt aan: Sjoerd Veerman, voorzitter; Johan van de Minkelis, secretaris, Albert Boogert, penningmeester en de leden Jan Stuij en Remon de Zeeuw. Het bestuur heeft tien keer vergaderd. Het bestuur is in dit eerste formele jaar vooral bezig met de opbouw van een goede vrijwilligersorganisatie en het voldoen aan formele vereisten omtrent wetgeving, bestuur en gemeentelijke wensen.

Doelstellingen stichting

Voorafgaand aan het bestuur is er gedurende enige jaren gewerkt met een initiatiefgroep. In deze groep werd vooral gesproken over wat de betekenis is van het gebied voor natuur en recreatie. Wat

kan er wel en niet binnen deze grote lijnen. Ook was de vraag steeds in hoeverre initiatieven verenigbaar zijn en hoe het gebied er op termijn uit gaat zien.

Ook de gemeenteraad van Molenlanden wilde graag kaders meegeven aan de initiatiefgroep. In maart 2020 werd naar aanleiding van een tussenrapportage van de initiatiefgroep het volgende geconcludeerd:

1. de inhoud van de tussenrapportage wordt onderschreven als vertrekpunt voor de verdere planontwikkeling, met daarin het uitgangspunt de zwemwaterfunctie voor de Slingelandse Plassen te behouden, echter zonder grote investeringen in de bestrijding van blauwalg.
2. als uitgangspunt voor verdere planontwikkeling geldt dat:
 - a. de exploitatie van het gebied voor de gemeente in beginsel kostenneutraal verloopt, waarbij ruimte wordt gelaten om met nieuwe functies inkomsten te genereren die worden ingezet ter dekking van de kosten voor beheer en onderhoud;
 - b. onder de voorwaarde van kostenneutrale exploitatie het nog beschikbare krediet voor investeringen in het gebied kan worden aangewend.



Het bestuur gaat verder met de zelfrealisatie zoals in het definitieve plan voorzien.

- mountainbike-route, gefaseerde aanleg;
- Polderbos, onderdelen herdenkingsbos, voedselbos en natuureducatie;
- uitbreiding recreatiemogelijkheden (extensief) rondom noordelijke plas;
- hoogste prioriteit is het wegwerken van achterstallig onderhoud;
- samenwerkingsafpraak dat initiatiefnemers primair zelf verantwoordelijk zijn voor de realisatie. Dit kan ondersteund worden met een bijdrage uit gezamenlijk investeringsbudget.

Wieliercomité Goudriaan/Ottoland en Wielrenvereniging Jan van Arkel

Al een jaar of vijf begint ook 2022 met het organiseren van een mountainbikewedstrijd, gebruikmakend van een groot deel van het terrein in de Slingelandse Plassen. We zijn een van de acht locaties waar Jan van Arkel het winterprogramma organiseert. In het geval van de Slingelandse Plassen betekent dit dat de wedstrijd wordt verzorgd en georganiseerd door het Wieliercomité Goudriaan/Ottoland. Normaliter doel zo'n twee- a driehonderd mensen mee, verdeeld over acht categorieën. 's Morgens beginnen de zes- en zevenjarigen, waarna de leeftijd van lieverlee oploopt tot aan het eind van de dag zelfs een enkele krasse zeventiger.



In 2022 ontstond de mogelijkheid om een begin te maken met de aanleg van een echte baan. We begonnen met de input van een professional. Het leidde tot een ontwerp met veel afwisseling, maar wel te doen voor geoefende mountainbikers, jong en oud. In het najaar hebben we de eerste kilometer aangelegd. De maanden erna hebben we nog veel nawerk gedaan, waaronder het inzaaien om de baan.

Eind 2022 hebben we bij Waterschap Rivierenland de vraag neergelegd op het doodlopende stuk Hoogteweg kan worden gebruikt voor de aanleg van nog een stuk mountainbikebaan. Want ons uiteindelijke doel is een verdubbeling tot in totaal twee kilometer. Het contact met het waterschap verliep zeer voorspoedig, zodat we ook daar aan het werk kunnen. Dit betekent dat we in seizoen 2023/2024 bij onze volgende wedstrijd het nieuwe parcours in zijn geheel kunnen benutten.

Stichting Het Polderbos

Stichting Het Polderbos is een van de initiatiefnemers van Natuur- en recreatiegebied Slingelandse Plassen. Onder de noemer van het Polderbos worden diverse activiteiten ontplooid in het hart van de Slingelandse Plassen, in de volksmond bekend als het eiland in de koeienplas. Het Polderbos is geheel door water omringd en heeft één toegang aan de noordzijde, ter hoogte van de parkeerplaats.

De belangrijkste invulling van het Polderbos wordt gevormd door het voedselbos. De komende jaren zal dit fasegewijs worden ontwikkeld als twee-eenheid met het herinneringsbos. Elk jaar wordt een deel van het vier hectare grote terrein beplant met bomen en struiken totdat een evenwichtige biotoop is gevormd naar de eigentijdse ideeën van agroforestry. Deze fasegewijze ontwikkeling betekent dat de oppervlakte grasland in de loop van de tijd zal afnemen en uiteindelijk tot nul zal reduceren.

Het Polderbos krijgt daarnaast een functie als natuureducatiecentrum. Dit is ondersteunend aan de andere activiteiten op het Polderbos maar tegelijkertijd met een bredere focus op het polderleven in de directe omgeving van de Slingelandse Plassen.

Het doel van het Polderbos is een plek waar mensen samenkomen, leren samenwerken en met nieuwe technieken voedsel verbouwen en werken aan het vergroten van de biodiversiteit in de Alblasserwaard. Met de juiste bomen, planten en kruiden zorgen we voor nieuw leven en geven we dieren en mensen ruimte en voedsel om te overleggen.

Vorming stichting

De initiatiefnemers van het Polderbos waren bij de start van het proces in 2019 nog niet in een rechtspersoon georganiseerd. Om de oprichting van de stichting door rechtspersonen mogelijk te maken is in juni 2022 stichting Het Polderbos opgericht. De stichting kan zelfstandig financiën en mensen werven voor de uitvoering van het onderdeel binnen Slingelandse Plassen waarvoor zij aan de lat staan.



Aanplant bomen en struiken

In de winter van 2021 en 2022 is een begin gemaakt met de aanplant van bomen en struiken. Ook is een start gemaakt met planmatig onderhoud van de vier hectare, waaronder maai- en snoeiwerkzaamheden en verbetering van de ontwatering. Het maaiwerk van het grasland is in handen van een naburige agrariër. Voor het overige onderhoud is het Polderbos een samenwerkingsverband aangegaan met Profila en Lef (voor verslaafden met een beperking). Door de inzet van mensen tot een afstand tot de arbeidsmarkt vervult het Polderbos meteen een belangrijke maatschappelijke functie.

Educatie-eiland in ontwikkeling

In 2022 is ook een samenwerking met Yuverta uit Ottoland van de grond gekomen. Op het educatie-eiland zijn de leerlingen van Yuverta onder andere aan de slag gegaan met eigen ontwerpen. Ook is er een kikkerpoel gegraven en is er geëxperimenteerd met allerlei toepassingen van wilgenhout. Om het werk te vergemakkelijken is in het najaar een ecotoilet geplaatst. De onderwijsactiviteiten op het educatie-eiland in 2022 hebben een stevige basis gelegd voor meer activiteiten, waaronder het plaatsen van bijenkasten. De leerlingen van Yuverta worden begeleid door eigen docenten en vrijwilligers van het Polderbos.

Maatschappelijke functie

Het Polderbos vervult velerlei functies. Het is een plek waar mensen uit de regio samenwerken, waar je van de natuur kunt genieten en waar ruimte is voor rust en herinnering. Het Polderbos heeft ook de potentie in zich om maatschappelijke partners aan zich te binden. Met Yuverta Ottoland, Profila en Lef is hiermee een begin gemaakt. Andere organisaties en bedrijven die bij de ontwikkeling van het Polderbos zijn betrokken: de Dorpsraad Goudriaan, Metagro Schelluinen, Aqua Delta Papendrecht, Calvijn HTS Hardinxveld en de proeftuin Veentuinderij. Ook Jos Schoenmakers, imker en bijenteelt docent voor de Nederlandse Bijenteelt Vereniging Wageningen, is betrokken bij de Stichting.

Hengelsportverenigingen De Alver en De Graafstroom

Het water in de Slingelandse Plassen is al jaren verpacht aan hengelsportverenigingen De Alver en De Graafstroom. De vrijwilligers zijn al langer zeer actief in het gebied.

Buiten de gebruikelijke werkzaamheden hebben leden van beide hengelsportverenigingen zich dit jaar ook in het water begeven. De oevers waren in een dermate slechte staat dat deze een stevige opknapbeurt konden gebruiken. Zomer 2022 hebben we hier naar lang brainstormen een begin mee kunnen maken. Rond de zuidplas en een deel van de zwemplas zijn palen machinaal de waterbodem ingedrukt. Vervolgens gingen de vissers te water om de ruimte tussen de palen op te vullen met wiepen van wilgenhout. Het doel was een solide oever te maken zodat deze weer jaren meekan.



Onder andere onder het toezicht van de burgemeester hebben de vrijwilligers van De Alver en De Graafstroom vele uren ingezet. Het resultaat mag er zijn. Zomer 2023 worden de werkzaamheden voortgezet; dan zijn andere delen van de oevers aan de beurt voor een versterkingsbeurt. Er kan dan weer naar hartenlust langs de oever van onze geliefde putten worden gevestigd.

Helaas hebben wij dit jaar ook tegenslagen te verwerken gehad.

- Vissterfte in de zwemput door vervuild water uit de polder na zware regenval.
- Onze jaarlijkse jeugddag hebben wij moeten cancelen wegens een te hoge concentratie aan blauwalg. Wij vonden het onverantwoord om kinderen hier aan bloot te stellen.
- Brand door vandalisme. Hierdoor konden wij niet doorpakken met het opknappen van de oevers rond het polderbos in samenwerking met de beheergroep.
- Helaas hebben wij ook te kampen gehad met mensen die de regels aan hun laars lappen en waar wij als vereniging niet in kunnen optreden. Gelukkig hebben wij hier deels bijstand in gehad door een boa van Sportvisserij Nederland en een paar politieagenten.

Beheer en beheerplan

De grootste uitdaging is om meteen te starten met een goed beheer dat enerzijds gebaseerd is op vrijwilligersinzet en anderzijds op behoud van bestaande functies. Het tweede uitgangspunt is dat het gebied overeenkomstig de voorwaarden van de provincie Zuid-Holland wordt beheerd. Dit betekent dat we naast veiligheid en functionaliteit van het gebied kijken naar verbetering van de ecologische kwaliteit waaronder nadrukkelijk het creëren van voorwaarden voor verbetering van de biodiversiteit.

Hieronder geven we de hoofdlijnen van het beheer aan. Een en ander is besproken met de agrarische natuurvereniging Den Hâneker, de Wildbeheereenheid Alblasserwaard, hengelsportvereniging De Graafstroom en de gemeente Molenlanden.

Het beheer

De werkzaamheden bestaan uit:

- Bomen en struiken. De werkzaamheden bestaan uit het snoeien, knotten en afvoeren van het vrijgekomen materiaal, daar waar het geen bijdrage levert aan de toename van de biodiversiteit.
- Maaiwerkzaamheden. Het recreatiegebied rond de grote plas wordt achttien keer per jaar gemaaid. Het overige deel wordt twee keer per jaar gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd. Het maaien buiten het recreatiegebied geschiedt met het oog voor de aanwezige flora. Dit betekent dat we rekening houden met aanwezige bloeiende planten ten behoeve van insecten, bijen en vlinders.
- Water en oevers. De oevers worden één keer per jaar gemaaid en de sloten worden in eenzelfde cyclus uitgebaggerd.
- Riet. Het riet wordt eenmaal per twee jaar strooksgewijs gemaaid, dit in verband met libellen en rietvogels.
- Steigers, vlonders en houten bruggen worden één keer per jaar schoongemaakt. De stuw en gemaal worden één keer per jaar geïnspecteerd en indien nodig schoongemaakt.
- Zwerfafval. Het zwerfafval wordt regelmatig verwijderd. In het recreatiegebied variërend van één keer per maand in de winter tot één keer per twee dagen in de zomer door de week en één keer in het weekend. Ook de afvalbakken worden leeggemaakt, het toilet geïnspecteerd en indien nodig schoongemaakt. In het overige deel zullen paden één keer per maand in de voorjaar en zomer worden geïnspecteerd en zwerfafval worden verwijderd.

Dragende partijen samen

verantwoordelijk voor beheer

De partijen die zich gezamenlijk hebben verbonden om de Slingelandse Plassen in stand te houden zijn aanvullend aan elkaar. De wielrenners hebben een andere missie dan de mensen van de natuur- en vogelwacht. En het beheer van de wildbeheereenheid is aanvullend op dat van de visverenigingen. Datzelfde geldt voor de activiteiten van het Polderbos. Gedachte achter deze opzet is dat de diverse organisaties een behoorlijke achterban hebben en zo nodig anderen kunnen mobiliseren om zich in te zetten voor het beheer en onderhoud.



Financiën

Een belangrijke reden waarom de regio zelf het beheer en onderhoud op zich wil nemen is de sterk gevoelde aanname dat de vrijwilligers en organisaties uit de regio meer waarde uit een euro halen dan een (provinciale) overheid. Dit project is een mooie oefening om te onderzoeken of deze aanname juist is.

De provinciale afkoopsom van een miljoen euro is bedoeld om het beheer voor een periode van minimaal vijftien jaar veilig te stellen. Helaas is het gehele bedrag niet meer beschikbaar, omdat in de periode 2016-2022 al het nodige budget is gebruikt. Het bestuur gaat uit van een waardeoverdracht van € 825.000 aan de Stichting Natuur- en recreatiegebied Slingelandse Plassen.

De startbegroting laat een jaarlijkse last zien van zo'n € 25.000. Mede gebaseerd op de onderhoudshistorie van de afgelopen vijf jaar en het beheerwerk in de afgelopen jaren van de initiatiefgroep. Gedacht wordt aan een bedrag van € 50.000 voor achterstallig onderhoud en de aanschaf van machines voor het doen van de onderhoudswerkzaamheden. Verder wil de stichting € 100.000 aanwenden voor de realisatie van initiatieven. De verdeling hiervan en spelregels hiertoe worden met elkaar bepaald en dienen in balans te zijn met bijvoorbeeld de zelfwerkzaamheid. Verder is het plan om een bedrag van € 375.000 renderend te maken. Het idee is om te beleggen in te verpachten weiland. Het bestuur heeft in de vergadering van 29 november een beleggingsstatuut en een beleggingsplan opgesteld. Met deskundigen van buiten de stichting en de dragende partijen is overleg geweest over vorm en inhoud. Het resterende bedrag van € 300.000 blijft achter in de stichting (15 x jaarlijkse last)

Uitgaven

- Administratie, verzekering en communicatie	€ 6.000
- Beheer en onderhoud (groen/watervoorzieningen/bestaande recreatievoorz.)	€ 12.500
- Toekomstig onderhoud (het vormen van een voorziening groot onderhoud	€ 5.500

Inkomsten

- De inkomsten van donateurs zal geleidelijk groeien, te beginnen in 2023.
- (Overheids-)subsidies en fondsbijdragen verwerven voor diverse doeleinden en investeringen.
- Pachtinkomsten over bestaande grond en (mogelijk) toekomstige belegging.
- Bijdragen van initiatiefnemers voor hun plek in het gebied en ter dekking van het onderhoud.
- Activiteiten in het gebied.

Het bestuur

14 januari 2023